

Dobré zdraví, a ne aby se něčím kazilo! Fiumi, Foglar, Herriot...

Jednou ze zajímavých knížek ve fondu pobočky ŠK Za Parkem jsou **vzpomínky „Jako žena nula“**, které napsala italská autorka **Luisella Fiumi**. Je to titul dnes už málo známý, ale pokud si jej některá čtenářka vypůjčí, při návratu jej chválí a směje se, jak je to trefně vystiženo – italské manželství jako vymalované. Sice ne tak, jak by se dalo čekat (s dramatickými scénami), ale plně situací typických pro spoustu rodin, v cizině i u nás. Manžel ví všechno nejlíp a laskavě, leč nesmlouvavě svou ženu vede. Ve své dobrotě jí svoje správné zásady nutí, jak může, a protože se mají rádi, žena ten „teror“ s humorem přijímá. Občas, když jí to přece jen ponižuje, se ošije, ale nějak to nakonec dopadne... a v tomhle případě vznikla i milá knížečka... Vzpomněla jsem si na ni teď při psaní článku v souvislosti s osvětou proti kouření: manželka toho nechala proto, že ji k tomu muž vyhecovoval. Posmíval se jí, že by to nedokázala, a tak jí nezbylo, než se předvést... I když se jí do toho moc nechtělo...

Jiný způsob varování před něčím nezdravým zvolili moji rodiče, a sice ten, že většinou vůbec nevarovali. Třeba pokud jde o kouření, bylo to tak, že sami nekouřili a o mně a bratrovi si říkali, že s tím určitě nezačneme ani my. Bylo to podpořené i tím, že rodina v tom byla jednotná jako celek, včetně dědy (který kdysi kouřil, ale přestal) a dokonce i přátel. A opravdu to dopadlo tak, že jsme kouření ani nikdy nezkoušeli, nezajímalo nás to. Když jsem pak četla v **„Chatě v Jezerní kotlině“ od Jaroslava Foglara** o starostech hlavního hrdiny Pavla Zemana, který se snažil před cigaretami zachránit kamaráda Ludvu, sdílela jsem to s ním velice živě. Takový nesmysl, kouřit! A Ludva jako kdyby byl od svého kumpána Filipa očarovaný, učí se to od něj, zapomíná na krásné chvíle v přírodě, na Pavlovo upřímné přátelství, dokonce se ohrazuje proti varování a tvrdí, že kouření je jeho věc. Místo, aby měl z Pavlova zájmu radost, nechává ho bezohledně v jeho obavách. Nebere vážně obrázky dětských vnitřností, zničených nikotinem, vystavené pro výstrahu ve škole, nebere ohled na rodiče, přestal chodit do Jezerní kotliny a Pavlovi se vyhýbá! Bylo mi to, hlavně kvůli Pavlovi, strašlivě líto, když jsem knížku četla - i přesto, že to nakonec dobře dopadlo. Časem jsem se navíc dověděla, že starší bratr Jaroslava Foglara takové štěstí neměl. V pubertě chtěl vypadat dospěle před děvčaty, předváděl se s cigaretami, onemocněl a zemřel ještě docela mladý na rakovinu plic. Nebylo tedy divu, že knížka o Jezerní kotlině obsahuje kromě dobrodružství a romantiky i plamenná slova o ochraně zdraví. Následky kouření jsou tam popsány natolik dramaticky, že to na někoho asi působí mentorsky a trapně, ale ještě v naší generaci myslím převládal spíš vděk, že někdo, „komu do toho nic nebylo“, si dělal starost a o něco se pokoušel.

Jenže – jaký způsob varování je ten pravý? Když se to přežene, je to kontraproduktivní... když se člověk drží zpátky, nikdo si pomalu ani nevšimne a ne v každé rodině to projde tak jednoduše, jako to bylo kdysi u nás... hecování někoho baví, jiného může dráždit... starostlivost je někomu sympatická, jinému protivná... Mám to všechno na paměti i při psaní článků, a když jsou na téma ochrany zdraví a životního prostředí, připomínám si ta tvrdá slova Foglarova Filipa: *„Ludva má pravdu, že je to jeho věc. Divím se ti, Zeman, jak si můžeš dovolit rozhodovat, co má dělat a co ne.“* Není to dobrý pocit, vědět, že někdo to takhle opravdu bere a že nám ostatním má naše dobře míněné snahy za zlé. A to ani nemluvím o tom, že prostředí máme společné... Jak to tedy vymyslet?

Člověk se učí celý život, a tak doufám, že nějaké pokroky jsem už udělala a jiné se ještě podaří. Asi hlavní je při předávání informací zásada „nepít víno, když kážu vodu“. Chci-li psát o střídmosti, o dobrovolnických pracích nebo třeba o třídění odpadků, musím se o to snažit hlavně sama, a pokud bych to odbývala, těžko bych mohla někoho inspirovat. Různá nedorozumění při tom nastat můžou, to se děje každému, ale strach z nich se rozhodně snáz překoná s čistým svědomím, než by to bylo bez něj. A když se nějakého toho nepochopení přece jen bojím, vzpomenu si na jednoho ze svých nejoblíbenějších spisovatelů – **Jamese Herriota**. Konkrétně na to, jak jeho šéf Siegfried Farnon při „zdravotní osvětě“ rozhodně žádnou trémou netrpěl – měl dobrou vlastní zkušenost, na farmářích v jeho okolí mu záleželo, autoritu u nich díky úspěšným veterinárním zásahům u jejich zvířat měl, tak jakýpak strach? Když si sám vyzkoušel, že kašel a bolesti žaludku souvisí s kouřením a že se těch neduhů lze zbavit, chtěl se o ten objev podělit a nijak se s tím nepáral:

„... Neomezil se na to, že by lidem jen radil, aby se vzdali tabáku. Mnohokrát jsem ho viděl, jak vyrazil

cigaretu z rozechvělých prstů zemědělců - pak se přiblížil, naklonil k dotyčnému na pouhých pár

centimetrů a výhružně zaskřípal zuby: „Ať už vás nikdy nevidím s tím zatraceným smradem v ústech, rozuměl jste?“ Ještě dnes existují prošedivělí muži, kteří mi otřeseně sdělují: „Depak, vod tý doby, co mi pan Farnon nařídil, že musím přestat kouřit, a to bylo před třiceti rokama, vod tý doby sem si nedal jedinýho čouda. Depak, vem to čert, von se na mě tak kouk, že bych se už nevodvážil!“ (celá kapitola z knihy „Zvěrolékař má namále“ viz [zde](#), překlad Eva Marxová).

<https://books.google.cz/books?isbn=8073841002>